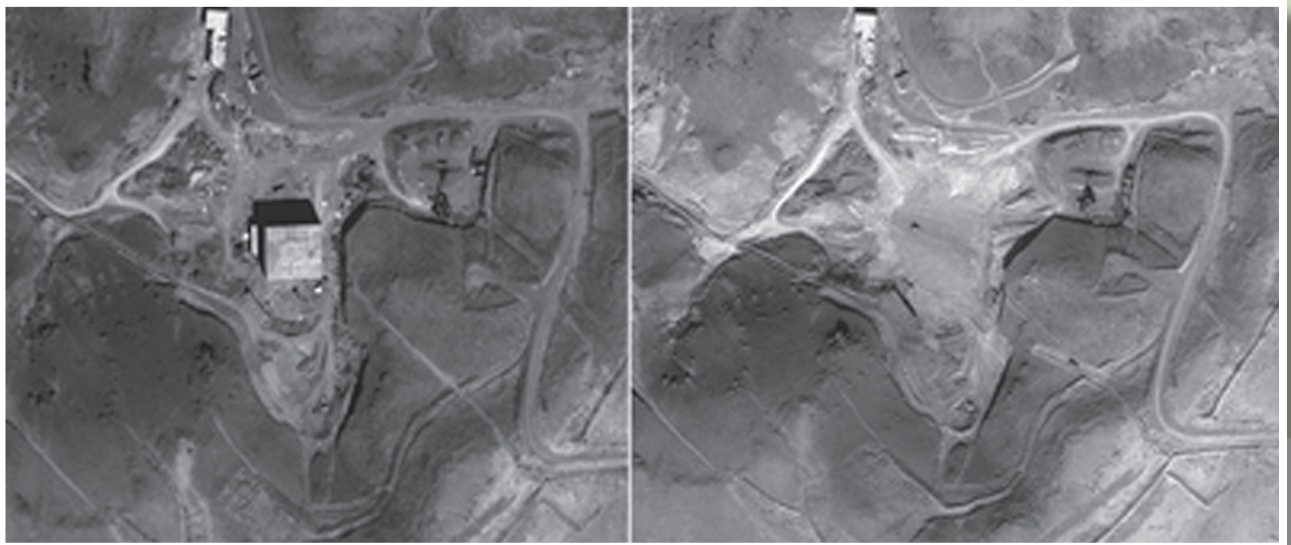

פתרון משממייס

הכור הגרעיני הסורי בדיר איזור. משמאל: לפני ההפצצה; מימין: לאחר ההפצצה ו"ניקוי" השטח על-ידי הסורים | בהשמדת היכולת הגרעינית של עיראק לא היו מעורבים כוחות יבשה - וגם לא בהשמדת היכולת הגרעינית של סוריה

ד"ר אביאם סלע

מנכ"ל סיכום מקבוצת מטריקס. בעבר - מפקד של כנף ושל בסיס בחיל האוויר ורמ"ח מבצעים של החיל

בניגוד לטענתו של תא"ל (מיל') ד"ר דב תמרי ("הכוח האווירי לאן?"), מערכות 437, יוני 2011) ישראל השתמשה בעבר - יותר מפעם אחת - בכוח אווירי בלבד כדי לפתור בעיות אסטרטגיות קשות

מבוא

דב תמרי כותב במאמרו ("הכוח האווירי לאן?", מערכות 437, יוני 2011) שערב מלחמת ששת הימים הייתה לישראל ולצה"ל "הזדמנות יחידה וחד-פעמית לפתור משבר כה חמור באמצעות כוח אווירי בלבד".

אך האמת היא שישראל כבר פתרה בכמה הזדמנויות בעיות קשות באמצעות כוח אווירי בלבד. לא זכור לי שבהשמדת היכולת הגרעינית של עיראק היו מעורבים כוחות יבשה, ועוד לפני כן הבסת הסורים במלחמת לבנון הראשונה הושגה בראש ובראשונה לאחר שחיל האוויר השמיד את כל סוללות הטילים של צבא סוריה בבקעת הלבנון והשמיד בין שליש למחצית מחיל האוויר של סוריה. למיטב הבנתי, שחרור חטופי אנטבה לא היה מושג אילולא הייתה לישראל יכולת אסטרטגית ארוכת טווח להגיע לשם ולהחזיר את הלוחמים ואת החטופים בשלום לאדמת ישראל.

אם אני מבין נכון את הידיעות שמתפרסמות לעיתים קרובות בכלי התקשורת על כך ש"כלי טיס של חיל האוויר פגע היום במשגרי קסאמים", הרי שמדובר בפעולה של חיל האוויר.

יש מקום להפוך את מפקד זרוע האוויר למפקדם של שלושה חילות אוויר: חיל האוויר הטקטי, חיל האוויר להגנה על שמי המדינה וחיל האוויר האסטרטגי

הלחימה באוויר לעומת הלחימה על הקרקע

אין לי ספק שהלחימה ביבשה - בין אם נגד צבאות של מדינות ובין אם נגד טרור - היא מורכבת פי כמה מזו שבאוויר. יש לכך כמה סיבות: הכוחות הפועלים ביבשה הם גדולים יותר, והשליטה בהם היא מסובכת הרבה יותר מאשר השליטה על הכוחות באוויר. רק לשם המחשה: כשמפקד של כוח יבשתי גדול מקבל החלטה חדשה או משנה החלטה קודמת, יש לעדכן מאות ולעיתים אלפי בני אדם.

אני יודע שמבין כחולי המדים - שעומם נמניתי בעבר - לא רבים מסכימים עימי בסוגיה הזאת. אני גם מודע לכך שאיני בקיא בניהול קרב יבשתי, ושחסר לי ידע בכל הנוגע לחידושים הטכנולוגיים בתחום הפיקוד והשליטה על כוחות היבשה, ובכל זאת אני משוכנע שקל הרבה יותר לפקד על מבצעים באוויר מאשר על מבצעים ביבשה.

החיץ שבין הירוקים לכחולים

דוביק תמרי מציין במאמרו ש"הדרג הבכיר בצה"ל לא פיתח הבנה מערכתית מעמיקה בנוגע למערכות אוויריות... וייתכן שהסיבה לכך הייתה החיץ הבלתי נראה בין קציני היבשה לקציני האוויר". ההתייחסות הזאת של תמרי נוגעת לתקופה רחוקה יותר, אך חוששני שהיא תקפה גם היום. נראה לי שלמפקדים ה"ירוקים" אין מושג מה ה"כחולים" של חיל האוויר יכולים ונדרשים לעשות, והם מתחילים להבין את מורכבות הנושא רק כאשר הם מתמנים לתפקידים בכירים כמו סגן הרמטכ"ל, ואז כמובן אין להם זמן ללמוד אותו לעומק. עם זאת, סברתי בעבר ואני סבור גם היום שאין זה נכון שאיש חיל האוויר יתמנה לראש המטה

הכללי, שכן במבנה הארגוני הקיים הרמטכ"ל הוא בראש ובראשונה מפקד כוחות היבשה, ואת התפקיד הזה יש למלא במשרה מלאה ולא חלקית, במיוחד - כפי שכבר ציינתי - משום שהלחימה על הקרקע מורכבת עשרות מונים מזו שבאוויר שכן מספר המשתתפים הפועלים בה גדול הרבה יותר.

הצעה לרפורמה במטכ"ל ובחיל האוויר

לדעתי יש מקום למבנה חדש של חיל האוויר שיהיו בו שלוש זרועות: זרוע טקטית, שתכלול השגת עליונות באוויר ושתהיה לה יכולת לתקוף מטרות מכל סוג ובכל מקום ביבשה ובים. זרוע להגנת שמי המדינה, שתעסוק בעיקר במניעת פגיעה של טילים ארוכי טווח וקצרי טווח באזרחים ובתשתיות בתוך מדינת ישראל וזרוע אסטרטגית, שלא כאן המקום לדון בה.

השינוי העיקרי במבנה הזה הוא כמובן הרחבת אחריותו של חיל האוויר כך שהוא ייקח אחריות לתקיפה וליירוט של כל טיל שיגיע לישראל - יהיה מקורו אשר יהיה.

עם זאת יש מקום לחשיבה נוספת בסוגיית המבנה של חיל האוויר, וניתן להעלות על הדעת שינויים נוספים במרכיבים שהם בליבת העיסוק של חיל האוויר, למשל יחסי הגומלין עם מערכי המודיעין.

נוסף על כך נראה לי שיש מקום לבחון שינוי בתפקידו של הרמטכ"ל: יש להפוך אותו למצביא שלו יהיו כפופים מפקדי הזרועות: זרוע היבשה, זרוע האוויר וזרוע הים. למפקד זרוע היבשה יהיו סמכות ואחריות ברורה לבניין הכוח (הצטיידות, תורת לחימה והכשרה) ולהפעלה של כוחות היבשה.

על פי אותה הלוגיקה - כפי שהוסבר קודם לכן - יש מקום להפוך את מפקד זרוע האוויר למפקדם של שלושה חילות אוויר: חיל האוויר הטקטי, חיל האוויר להגנה על שמי המדינה וחיל האוויר האסטרטגי.

